

BEZPŘÍSPĚVKOVÍ DÁRCI KRVE TRADIČNĚ NA PRAŽSKÉM HRADĚ

Od posledního přijetí mnohonásobných bezpříspěvkových dárců krve (BDK) manželkou prezidenta republiky uplynul rok. Na Pražském hradě zasedl nový prezident, Václava Havla po 14 letech vystřídal Václav Klaus. Milá tradice přijetí skupiny dárců krve a představitelů Českého červeného kříže manželkou prezidenta republiky však zůstala zachována.

A tak se 19. listopadu 2003 opět sešla skupinka 21 BDK - držitelů Zlatých křížů 3., 2. a 1. třídy - z celé České republiky pod balkonem na třetím hradním nádvoří. Každý z nich daroval bezplatně svou krev nejméně 80x a symbolicky

každý zastupoval téměř 20.000 svých kolegů - bezpříspěvkových dárců krve - registrovaných v naší zemi. Sešli jsme se včas. Pak už šlo vše ráz na ráz. V šatně v prvním patře se před zrcadly každý ještě naposledy přičísal a už jsme přešli do Společenského salonku.

Přesně úderem jedenácté hodiny přišla manželka prezidenta republiky paní **Ing. Lívia Klausová, Csc.** Z jejího krátkého neformálního uvítacího vystoupení nás zaujala zejména tato slova: „... **dárcovství krve je ušlechtilý čin bez očekávání díků. Každý z vás již mnohokrát daroval svou krev. Většinou, když někdo něco dává, tak obdarovaný má šanci poděkovat. Ale ti, kterým pomohla Vaše krev zachránit jejich život nebo**

zdraví, nevědí, či krev to byla. Nikdy vám nemohli poděkovat. A proto bych vám já dnes chtěla poděkovat nejen svým jménem, ale především za ně za všechny, kterým jste pomohli, právě jejich jménem...“.

Za přijetí poděkoval krátce první viceprezident ČČK **RNDr. Marek Jukl, Ph. D.**, sám nositel Zlatého kříže 1. třídy za 160 bezpříspěvkových odběrů krve. Předal paní Lívii Klausové kytici a představil jí členy delegace ČČK. Ředitel Úřadu ČČK **JUDr. Jiří Procházka** poté představil jmenovitě všech 21 přítomných mnohonásobných bezpříspěvkových dárců krve. Následoval přípitek šampaňským. Krátkou besedu vystřídalo ve vedlejším reprezentačním salonku vystoupení dětského pěveckého sboru **Pegas** ze základní školy z Prahy-Barrandova. Nebyla to jen klasická směs českých a moravských lidových písní, ale ve svižném kulturním programu zazněly i písně Petra Skoumala či Ivana Hlase.

Neúprosný hradní protokol a nabitý časový program manželky prezidenta republiky vymezil pro přijetí bezpříspěvkových dárců krve 40 minut, ale byl díky vstřícnosti a bezprostřednosti paní Ing. Lívie Klausové, Csc. překročen o více než půl hodiny. Když totiž zjistila, že všichni dárci krve jsou na Pražském hradě poprvé, okamžitě zajistila improvizovanou prohlídku běžně nepřístupných reprezentačních prostor Pražského hradu, na níž nás osobně doprovázela. Každý účastník tohoto milého, ale velmi důstojného setkání si odvázel fotografii manželky prezidenta republiky s osobním jmenovitým věnováním. Požádali jsme ji, aby jednu svou fotografii s věnováním adresovala i Vám - čtenářům Novin Červeného kříže.

I rozloučení bylo stylové. Paní Ing. Lívia Klausová, Csc., která sice nikdy nedarovala svou krev, ale je v registru dárců kostní dřeně, předala každému dárci krve i představiteli ČČK symbolickou rudou růží a loučila se slovy: „Za rok zase na shledanou!“

Mgr. Josef Švejnha

PAVEL KOŽÍŠEK A ČERVENÝ KŘÍŽ

Našeho nejznámějšího kouzelníka - **Pavla Kožíška** - známe především z našich obrazovek. Málokdo však o něm ví, že kromě kouzlení stačil vystupovat filozofickou fakultu a nedávno otevřít i první Divadlo kouzel - Magic Haal v České republice. Čerstvý principál se však nevěnuje pouze divadlům a kouzlům. Se svým pořadem MAGIC už třetím rokem dojíždí za nemocnými dětmi do motolské nemocnice: „Je to vlastně obdoba zahraničního projektu z dílny světově proslulého mága Davida Copperfielda. Snažíme se v něm pomáhat dětem z rehabilitačního oddělení. Zábavnou formou s nimi prostřednictvím kouzelnických čísel procvičujeme postižené končetiny. Není to náš jediný kontakt s handicapovanými dětmi. Před časem jsme se například přihlásili i k novému projektu Dítě a divadlo, který u nás organizuje Nadace Naše dítě. Je to cyklus výchovných pořadů pro děti z dětských domovů, ale i pro žáky základních a středních škol,“ říká v úvodu našeho rozhovoru sympatický doktor Pavel Kožíšek.

Redakce Novin ČK: Co se Vám vybaví, když slyšíte o Červeném kříži?
Pavel Kožíšek: „Na téma o Červeném kříži by se dalo asi hodně dlouho povídat... Do kontaktu jsem s ním poprvé přišel někdy na základní škole, kde nám vysvětlovali jeho význam a poslání. Přesně si vybavuji asociaci, kdy jako malý kluk sedím ve školní lavici a slyším paní učitelku - ... **jsou to lidé, kteří dávají nemocným svou krev, aby mohli žít...** Možná to někomu bude

připadat infantilní, ale od té doby **Červenému kříži přisuzuji dárcovství krve jako prvořadý úkol.** O mnoho let později jsem se setkal na jedné besedě s dobrovolnými sestrami **Červeného kříže**, které o své práci s obrovským nadšením hovořily a mně se tehdy velice líbily... **Nepotkal jsem snad potom už nikoho tak zapáleného pro svou věc, jako byly ony!?**

Bezpříspěvkové dárci krve skutečně upřímně obdivuji, už jenom z toho důvodu, že v tom vidím určitý druh osobní statečnosti. Já sám bych to nezvládl! Snažím se proto alespoň pomáhat jinde. Pravidelně, měsíc co měsíc, chodím se svým speciálním projektem MAGIC mezi děti s vrozenými vadami a s různým pौरázovým tělesným poškozením do Motolské nemocnice. Tam si teprve člověk začne uvědomovat, co všechno pro něj znamená zdraví. Zní to sice jako banalita, ale je to prostě tak...

Když už jsem zmínil dárcovství krve, musím se nakonec zastavit u dalšího, pro mě stěžejního, a myslím si i jednoho z **nejznámějšího úkolu Červeného kříže, kterým je organizování školení v poskytování první pomoci.** Na takovou disciplínu bych si už, oproti dárcovství krve, troufl. Neříkám, že bych byl v první pomoci nějak moc zbláhlý, ale sestry Červeného kříže přeci jenom v tomto ohledu něco ze svých zkušeností do mě na školení vpravily...“ (Smích).

Text a foto Otto Lokaj

ZÚČASTNILI JSME SE PRÁCE NEJVYŠŠÍCH ORGÁNŮ Hnutí ČERVENÉHO KŘÍŽE A ČERVENÉHO PŮLMĚSÍCE

Jsme již druhý měsíc v roce 2004, ale ještě se vrátíme do dění roku 2003. Nebudu opakovat, co se nám podařilo, co se nám nepodařilo. To každý, kdo má skutečný zájem o práci a prospěch Českého červeného kříže, zná. A těm, kteří bojují za svoji slávu a prospěch, je to jedno. Ale považuji za správné zmínit dvě důležité akce, na kterých se významně účastnil ČČK.

První zmínka se týká realizace vládní pomoci iráckému lidu prostřednictvím ČČK. Pro upřesnění uvádím, že naše účast byla předjednána při našem jednání s předsedou vlády ČR a byla schválena usnesením vlády ČR č. 527 ze dne 28. 5. 2003. Jednalo se o zabezpečení humanitární pomoci formou dodávky zdravotnického zařízení a materiálu v hodnotě 1 milionu USD, irácké nemocnici v Basře. Úkol jsme splnili výborně, svědčí o tom i poděkování náměstka ministra obrany ČR. Bližší informace najdete na jiném místě v tomto čísle Novin ČČK.

Druhou zmíněnou akcí bylo zasedání Shromáždění delegátů Mezinárodní federace ČK a ČP a především pak 28. Mezinárodní konference ČK a ČP v Ženevě. Jednání proběhlo ve dnech 27. 11. až 6. 12. 2003. 28. Mezinárodní konference ČK a ČP se zúčastnili zástupci 190 smluvních stran Ženevských úmluv, 179 národních společností ČK/ČP, zástupci Mezinárodního výboru ČK a Mezinárodní federace ČK/ČP.

Zúčastnila se ho také delegace vlády České republiky vedená náměstkem ministra zahraničních věcí a delegace ČČK vedená prezidentem ČČK. Přípravná jednání usnadnila a prestiž celé delegace při jednáních zvýšila účast čestné prezidentky ČČK paní Viktorie Špidlové v rozhodujících dnech jednání.

Témata konference pokrývala ochranu lidské důstojnosti prostřednictvím mezinárodního humanitárního práva a posilování respektu k němu, omezování násilí, diskriminace a zranitelnosti, ochranu zmizelých v sou-

vislosti s ozbrojenými konflikty, omezování vlivů přírodních katastrof a posilování připravenosti na ně, souvislosti používání konkrétních zbraní a omezování vlivu infekčních chorob. Hlavní cíle a tím i program konference lze shrnout do pěti základních bodů:

1. Projednání současných rysů humanitárních výzev, jako jsou ozbrojené konflikty a přírodní katastrofy.
2. Projednávání a přijetí Deklarace.
3. Projednávání a přijetí Programu humanitárních aktivit.
4. Přijetí a ratifikace slavnostních závazků členů konference.
5. Volby nových členů Stálé komise ČK a ČP.

Deklarace se odvolává, mimo jiné na stále rozšířený nedostatek respektu k lidským právům a lidské důstojnosti, na trvajících porušování mezinárodního humanitárního práva ze strany států a ozbrojených skupin, na vážné poškozování kulturního dědictví během konfliktů, na chudobu, nesnášenlivost či na diskriminaci cílových (ohrožených) skupin společnosti. Deklarace vyzývá k posílení a plnění mezinárodního humanitárního práva.

Hlavním cílem Programu humanitárních aktivit je posílit ochranu zeměna civilního obyvatelstva během ozbrojených konfliktů a snížit dopad katastrof a nemocí na ohrožené sociální skupiny. Program zahrnuje veškeré dílčí i hlavní cíle jednání i návrh způsobu jejich dosažení.

Slavnostní závazky za delegaci vlády ČR a NS ČČK jsou zaměřeny na rozvoj vzájemné spolupráce a rozvoj připravenosti na katastrofy. Na místě poskytl delegace ČR 3 miliony Kč na boj proti minám a pomoc postiženým.

Každé jednání je náročné a jednání na mezinárodním fóru zvláště. Nyní je důležité, aby každý účastník přispěl k naplnění deklarace a dalších přijatých závěrů. Závěry odpovídají i strategickým cílům ČČK a proto věřím, že i my přispějeme svojí prací k jejich naplnění.

Podotknutí na závěr. Jednání na takto vysoké úrovni mají některé shodné rysy s jednáním např. našeho Shromáždění delegátů ČČK. Převládá však racionalita a především slušnost. Přejí vám všem v tomto roce převahu obojího a především zdraví.

JUDr. Jiří Procházka, ředitel Úřadu ČČK

ZAHRA NIČNÍ AKTIVIT Y ČČK

28. MEZINÁRODNÍ KONFERENCE ČK

Ve švýcarské Ženevě se ve dnech 28. 11. - 6. 12. 2003 konala 28. Mezinárodní konference Červeného kříže. Tohoto významného zasedání, které se schází 1x za 4 roky, se za ČČK zúčastnili: prezident ČČK MUDr. Zdenko Vlk, Csc.

a ředitel Úřadu ČČK JUDr. Jiří Procházka. První části konference se dále zúčastnil první viceprezident ČČK RNDr. Marek Jukl, Ph. D., druhé části konference pak čestná prezidentka ČČK paní Viktorie Špidlová. Delegaci vlády ČR na druhé části konference vedl náměstek ministra zahraničních věcí P. Vošalík. Na konferenci byl

představen nový generální tajemník Mezinárodní federace ČK a ČP Markku Niskala z Finského ČK. O závěrech této významné konference si můžete více přečíst v úvodníku ředitele Úřadu ČČK na jiném místě této strany. Na obr. delegace ČČK: zleva MUDr. Vlk, JUDr. Procházka, RNDr. Jukl.

ZASEDÁNÍ EVROPSKÉ KOMISE PRO PRVNÍ POMOC

Ve dnech 23. - 26. 10. 2003 se v hlavním městě Španělska Madridu uskutečnilo pravidelné výroční zasedání Evropské komise pro výuku první pomoci, kterému předcházela schůzka národních koordinátorů evropské kampaně „Bezpečnost dětí v dopravě“. Zasedání mj. hodnotilo úspěšný průběh Světového dne první pomoci v roce 2003 a Evropské soutěže v první pomoci (FACE 2003), kterou úspěšně organizoval ČČK. Na obou těchto zasedáních ČČK úspěšně zastupoval člen Otevřené databáze expertů ČČK Ing. Pavel Štajer.

DALŠÍ ZAHRA NIČNÍ JEDNÁNÍ ČČK

V posledních týdnech delegace ČČK uskutečnily tyto zahraniční cesty:

- prezident ČČK MUDr. Zdenko Vlk, Csc. a ředitel Úřadu ČČK JUDr. Jiří Procházka navštívili na žádost německé strany ve dnech 3. - 6. 11. 2003 spolkovou zemi SRN Hessenska a jednali s představiteli tamního ČK o přípravě dohody o spolupráci s ČČK
- vedoucí povodňových projektů ČČK RNDr. Josef Konečný navštívil ve dnech 7. - 10. 11. 2003 Švýcarsko a jednal v Bernu s představiteli Švýcarského ČK o postupu pomoci Švýcarského ČK postiženým povodněmi v ČR v roce 2002

- člen Výkonné rady ČČK MUDr. Alois Maloušek spolu s pracovníci zahraničního úseku Úřadu ČČK Lindou Sochorovou se ve dnech 7. - 9. 12. 2003 zúčastnili v Berlíně mezinárodní konference k problematice sociální činnosti ČK ve vazbě na možné společné projekty z Evropské unie
- ředitel Úřadu ČČK JUDr. Jiří Procházka a pracovník Úřadu ČČK JUDr. Jiří Zapletal předali ve dnech 22. - 23. 11. 2003 v irácké Basře humanitární pomoc vlády ČR a ČČK Iráku. Bližší podrobnosti o této humanitární pomoci se můžete dočíst v samostatném článku na str. 10 tohoto čísla Novin ČČK.

V posledních týdnech Úřad ČČK v Praze navštívili:

- dne 21. 11. 2003 delegace mezinárodní organizace ERNA, která se zabývá problematikou AIDS a TBC. Delegaci vedl viceprezident ERNA, představitel Italského ČK Fabio Patrino, jednala s vedoucím úsekem odborných činností Úřadu ČČK Mgr. Josefem Švejnhou
- ve dnech 1. - 3. 12. 2003 delegace Německého ČK vedená pracovníci zahraničního oddělení ústředí Německého ČK z Berlína Marínou Hovanesjan. Delegace jednala s vedoucími pracovníky Úřadu ČČK Ing. Helenou Jedličkovou, RNDr. Josefem Konečným a Mgr. Josefem Švejnhou o realizaci společných projektů Německého ČK a ČČK (Povodně, Příprava na katastrofy, První pomoc)
- ve dnech 18. - 19. 12. 2003 delegace Německého ČK z Hessenska vedená ředitelem Hessenského ČK Thomasem Klempem, která jednala s ředitelem Úřadu ČČK JUDr. Jiřím Procházkou a vedoucím úseku odborných činností Úřadu ČČK Mgr. Josefem Švejnhou o konkrétních námětech do připravované dohody o spolupráci s ČČK.

U zubaře: „Pane doktore, vždyť jste mi během jedné hodiny vytrhnul už druhý zdravý zub!“ - „Jen klid,“ říká lékař, „na ten bolavý také dojde!“

VÝKONNÁ RADA ČČK

13. 12. 2003

Výkonná rada ČČK schválila návrh časového plánu svých zasedání, zasedání Komor ČČK a Shromáždění delegátů ČČK na rok 2004 a také rámcový návrh plánu činnosti ČČK na období 2004-květen 2005. Vzhledem k rezignaci svých 2 členů (Bc. Jana Chaloupecká a MUDr. Miloš Bohoněk) kooptovala VR ČČK za svou novou členku **Stanislavu Drozenovou** (OS ČČK Praha 10+Benešov). S účinností od 1. 1. 2004 schválila změnu Družstev první pomoci Mládeže ČČK na Družstva Juniorů Humanitárních jednotek ČČK a také návrh na přesun předávání Zlatých křížů 3. třídy (za 80 odběrů) mnohonásobným BDK z Úřadu ČČK na OS ČČK.

Dále schválila návrh nové Směrnice k soutěžím první pomoci v ČČK, návrh na zřízení funkce metodika Ústřední pohotovostní záchranné jednotky ČČK a žádost o posunutí splátky půjček OS ČČK Praha 9. Schválila úpravu Směrnice o ustavení pověřených OS ČČK (s krajskou působností) a zásadách jejich činnosti v tom smyslu, že pověřený OS ČČK se ustavuje i v hlavním městě Praze.

V rámci informačních zpráv vzala VR ČČK na vědomí informace o přípravě rozpočtu ČČK na rok 2004, průběžnou zprávu o pomoci postiženým povodněmi v roce 2002 z Fondu humanity ČČK, informace o předávání Zlatých křížů mnohonásobným BDK v roce 2003 a o ústředních školeních ČČK v roce 2003. Dále vzala na vědomí informační zprávy o realizaci společných projektů ČČK a Německého ČK „Příprava na katastrofy“ a „První pomoc“, o projektu Mládeže ČČK „HIV-AIDS a život nás všech“ v roce 2003 a o spolupráci Mládeže ČČK s Českou televizí. VR ČČK se rovněž seznámila se zprávou o činnosti Úřadu ČČK a s přehledem aktivit Úřadu ČČK a OS ČČK se sdělovacími prostředky za poslední období, se zprávami ze zahraničních služebních cest a s informací o účasti ČČK na semináři „Spolupráce bezpečnostních složek a nevládních organizací v postkonfliktních oblastech“.

ZASEDÁNÍ KOMOR ČČK

Dne 15. 11. 2003 zasedala v Přerově Moravskoslezská komora ČČK. Její jednání řídil první viceprezident ČČK **RNDr. Marek Jukl, Ph. D.**, který zde podal zprávu o činnosti VR ČČK. Ředitel Úřadu ČČK **JUDr. Jiří Procházka** informoval o činnosti Úřadu ČČK za uplynulé období. Oba spolu s přítomným prezidentem ČČK **MUDr. Zdenko Vlkem, CSc.** pak odpovídali na otázky z diskuze.

Česká komora ČČK se se shodným programem sešla 22. 11. 2003 (zprávu o činnosti VR ČČK podal její člen MUDr. Pavel Lebeda, zprávu o činnosti Úřadu ČČK přednesla v zastoupení ředitele vedoucí ekonomického úseku Úřadu ČČK Ing. Helena Jedličková). Vzhledem k tomu, že na svou funkci rezignovala předsedkyně České komory ČČK a viceprezidentka ČČK Bc.

Jana Chaloupecká, byl na tomto zasedání novým předsedou České komory ČČK a viceprezidentem ČČK zvolen **MUDr. Pavel Lebeda**, člen VR ČČK a delegát za OS ČČK Kolín-Hradec Králové (na obr.).

NOVÉ PUBLIKACE ČČK

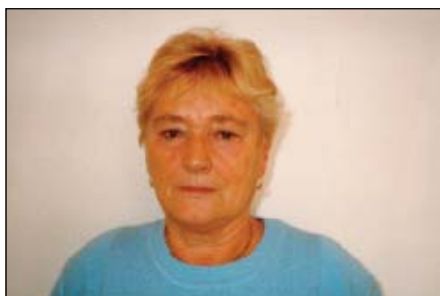
V posledním čtvrtletí roku 2003 vydal Úřad ČČK nové ediční tituly - výukové pomůcky a učebnice:

- **Základy psychosociální přípravy Humanitárních jednotek ČČK**
- **Školitel ČČK**
- **Zdravotník ČČK - Junior**
- **Maskér ČČK**
- **Naučte se poskytovat první pomoc** (soubor výukových fólií do zpětného projektoru)

DALŠÍ MEDAILE ALICE MASARYKOVÉ UDĚLENA

Na zasedání Výkonné rady ČČK dne 8. 11. 2003 byla udělena v pořadí již 7. Medaile Alice Masarykové.

Obdržela ji za dlouholetou obětavou práci v ČČK předsedkyně Dozorčí rady ČČK **Stanislava Klicmanová-Maříková**.

Členkou ČČK je od roku 1953. Řadu let pracovala jako vedoucí instruktorského sboru ČČK v Kladně. Věnovala se školení zdravotnických

družin na závodech, ale i dětí na všech typech škol. Každoročně se zúčastňuje studijních středisek ČČK a vykonává funkci hlavní vedoucí rekondičních táborů pro zdravotně postižené děti. Získává bezpříspěvkové dárce krve, spolupracuje na zajišťování odběrů krve i oceňování BDK. Od roku 1996 vykonává funkci vedoucí Sociálního domu OS ČČK Kladno.

ZLATÉ KŘÍŽE MNOHONÁSOBNÝM BDK

Naposledy se letos 6. 12. 2003 sešlo 212 mnohonásobných BDK v hotelu Atom v Ostravě, aby převzali Zlaté kříže 3., 2. a 1. třídy za 80. 120 a 160 odběrů krve. Hlavní projev přednesl první viceprezident ČČK **RNDr. Marek Jukl, Ph. D.**, který také spolu se členem VR ČČK **Adolfem Šťastným** a dalšími významnými hosty toto nejvyšší vyznamenání pro BDK předával. Hodnotný kulturní program obstarali sólisté Divadla Jiřího Mahena v Ostravě.

VYZNAMENÁNÍ ČČK A ZA ZÁCHRANU ŽIVOTA

Dne 9. 12. 2003 se již tradičně v předvánočním čase zaplnila zasedací místnost Úřadu ČČK do posledního místečka. Vedle sebe usedli dlouholetí oběť členové ČČK, a ti, kteří včasným a správným poskytnutím první pomoci pomohli zachránit lidský život. Hlavní projev přednesl prezident ČČK

MUDr. Zdenko Vlk, CSc., který také spolu s ředitelem Úřadu ČČK **JUDr. Jiřím Procházkou** předal celkem 24 vyznamenání ČČK „Za dlouholetou práci“ a 9 plaket „Za záchranu života“. Hodnotný kulturní program zajistili žáci a žákyně Základní umělecké školy pod vedením sólistky opery Národního divadla **Nadi Šormové**.

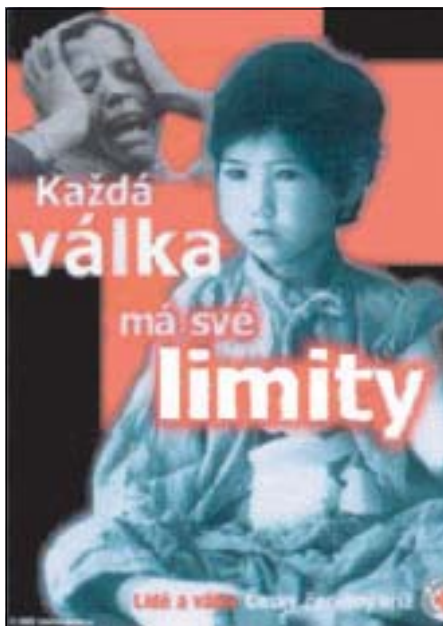
NOVÝ SERIÁL PRVNÍ POMOCI V ČESKÉ TELEVIZI

Celé první pololetí letošního roku mohou diváci České televize sledovat 26-dílný seriál první pomoci. Přípravuje jej TV Beny-Studio ve spolupráci s Úřadem ČČK a několika dalšími partnery. Každý díl je v rozsahu 10 minut. Průvodci pořadu jsou odborníci z FN Praha-Motol: **Doc. MUDr. Milan Kvapil, CSc.**, přednosta interní kliniky a **Doc. MUDr. Miloš Trč, CSc.**, přednosta ortopedické kliniky. Seriál je vysílán **každou středu od 17, 20 hod.** (počínaje 7. lednem 2004 až do června 2004).

Na chirurgii přijde pán se zabodnutým nožem v břiše. Je už skoro pět hodin, lékař končí službu. Podívá se na pacienta, vytáhne mu nůž z břicha, zabodne mu jej do oka a dodá: „A teď jděte na oční, tam jsou dneska do šesti!“

ZÁJEM O MEZINÁRODNÍ HUMANITÁRNÍ PRÁVO V PARDUBICÍCH

„Každá válka má své limity“. Takové bylo původní motto projektu „Lidé a válka“, který se zaměřil na osvětu v oblasti mezinárodního humanitárního práva (MHP). Do projektu se zapojili i členové Mládeže ČČK v Pardubicích a uspořádali asi desítku besed pro střední školy. Poté ale projekt na delší dobu na Pardubicku usnul.

Na začátku letošního školního roku jsem byl ale osloven Gymnáziem v Dašické ulici, abych pro žáky 4. ročníků připravil besedu o MHP na doplnění a rozšíření jejich znalostí o mezinárodních právních normách. V průběhu října se proto na základě naší dohody uskutečnily 2 besedy, během kterých si povídání o „právních základech lidskosti“, o pozici Červeného kříže i o tom, co jsou to Ženevské konvence, se zájmem vyslechlo na 80 nastávajících maturantů. Mladí lidé projevíli dobré znalosti o historických událostech a souvislostech. Ne často se dnes stává, že lidé mají v povědomí takové významné události, jakými byla Krymská válka nebo samotná bitva u Solferina.

Součástí obou besed pak byla i diskuse o MHP i myšlenkách a hnutí Červeného kříže. Řadu posluchačů práce ČČK zaujala, a tak je možné, že v budoucnu rozšíří naše řady. V každém případě ale věřím, že nyní už vědí nejen něco o Krymské válce, ale také o tom, že od doby Henri Dunanta má každá válka a každé lidské utrpení během ozbrojených konfliktů své limity.

Lukáš Pochylý, OS ČČK Pardubice

OCENĚNÍ DÁRCŮ KRVE V CHRUDIMI

Zahájení slavnostního předávání zlatých medailí prof. Jana Janského mnohonásobným bezprspěvkovým dárcům krve za 40 bezplatných odběrů krve proběhlo v Chrudimí 11. 11. 2003 tradičně stylově. Sérii živých rytmických písni-

ček je v chrudimském klubu Costello přivítaly děti z pěveckých souborů **Klíček a Klíčinky** z Mateřské školy Svatopluka Čecha z Chrudimí.

Předseda OS ČČK Chrudim **MUDr. Jan Lukeš** a ředitel Úřadu ČČK **JUDr. Jiří Procházka** poděkovali více než pěti desítkám BDK za jejich opakované obětavé činy, které pomáhají zachraňovat lidské životy a zdraví. Společně pak s ředitelkou Úřadu OS ČČK Chrudim **Annou Altrichterovou** spolu s malým dárcem a květinou předali zlaté Medaile prof. Jana Janského.

HUMANITÁRNÍ JEDNOTKY ČČK CVIČILY VE VSETÍNĚ

Nácvikem řešení krizových situací se v závěru listopadu 2003 zabývalo setkání Humanitárních jednotek ČČK ve Velkých Karlovicích na Vsetínsku. Akce se zúčastnilo šest 5-členných zdravotnických družstev Humanitárních jednotek ČČK ze **Vsetínska, Frýdecko-Místeka a Opavska**.

„Smyslem setkání bylo prověřit schopnosti mladých zdravotníků v řešení krizových situací při hromadné dopravní nehodě, při hromadné sebevraždě členů náboženských sekt a dalších momentech, které vyžadují značnou psychickou, vědomostní i fyzickou odolnost a zdatnost,“ uvedl k ojedinelé akci **Milan Sekáč**, ředitel pořádatel Úřadu Oblastního spolku Českého červeného kříže ve Vsetíně.

VÁNOČNÍ POSEZENÍ VE STACIONÁŘI ČČK V OPAVĚ

OS ČČK v Opavě dostal v závěru roku 1997 za aktivní pomoc při povodních zatopený objekt bývalých jeslí ve Valečkové ulici v Opavě. Opravu tohoto objektu dokončil v roce 2002. V jarních měsících roku 2003 uvedl do provozu „**Stacionář pro seniory**“ (píšeme o něm podrobněji v rubrice „Nové činnosti v ČČK“ na straně 8 tohoto čísla *Novin ČČK*). V objektu je rovněž „**Denní centrum pro matky s dětmi**“ a sídlo OS ČČK Opava.

Dne 2. prosince 2003 uspořádal **OS ČČK Opava** vánoční posezení ve stacionáři. Seniors přišli pozdravit členové Oblastní výkonné rady ČČK v Opavě. Děti ze základních škol okresu připravily krásné dárečky. Členky MS ČČK napakly vánoční cukroví a u obcerstvení nechyběla ani malá sklenička gríotky. Společně jsme strávili krásné předvánoční odpoledne při stromečku a pěkném kulturním programu, který připravily děti z Mateřské školy z Vrchní ulice v Opavě.

Alice Sýkorová, OS ČČK Opava

DÁRCOVSTVÍ KRVE VE FRÝDKU-MÍSTKU

OS ČČK Frýdek-Místek si nesmírně váží bezprspěvkových dárců krve, kteří nezištně dávají část svého těla - svou krev - pro záchranu života jiných, a ze svých skromných prostředků nezapomíná na jejich slavnostní ocenění. V loňském roce bylo oceňováno OS ČČK Frýdek-Místek celkem 982 bezprspěvkových dárců krve **Medailí MUDr. Janského**, z toho 159 zlatými, 353 stříbrnými a 470 bronzovými.

Bezprspěvkoví dárci krve z Trinecka převzali v polovině listopadu 2003 celkem 149 bronzových Medailí MUDr. Janského za 10 odběrů krve, 75 stříbrných za 20 odběrů a 39 zlatých medailí za 40 odběrů. Slavnostní předání se uskutečnilo v posluchárně nemocnice Trinec-Dolní Liština (Sosna) za účasti vedení nemocnice a města Trinec.

V závěru roku 2003 byly předávány stříbrné a bronzové Medaile MUDr. Janského v oblasti Frýdecko-Místeka. Celkově bylo předáno 278 stříbrných a 321 bronzových medailí. Celkem 120 zlatých medailí bude slavnostně předáno na **večírku pro BDK 6. února 2004**. Současně na tomto večírku budou předány i **Zlaté kříže 3. a 2. třídy** za 80 a 120 odběrů krve.

Celkově máme v okrese Frýdek-Místek více jak **13.000** bezprspěvkových dárců krve. Ročně je provedeno přes **9.000** odběrů v transfúzní stanici Trinec, Dolní Liština, v odběrovém místě v nemocnici ve Frýdku-Místku a v soukromém odběrovém místě MUDr. Bubeníka ve Frýdku-Místku.

Ivan Mitana, předseda

OVR ČČK Frýdek-Místek a člen VR ČČK

CVIČENÍ SLOŽEK IZS U HOLIC

Námětem cvičení složek Integrovaného záchranného systému okresu Pardubice, na níž se aktivně podílel i **OS ČČK Pardubice**, byla 8. 11. 2003 havárie autobusu s 24 cestujícími mezi obcemi Chvojeneč a Býšť. Závažná dopravní nehoda byla oznámena na tísňovou linku 150. Za 5 minut byli na místě profesionální hasiči z Holic, vzápětí dorazili policisté, sanitní vozy Zdravotnické záchranné služby i vrtulník Letecké záchranné služby z Hradce Králové.

OS ČČK Pardubice zajistil figuranty - cestující autobusu, z řad studentů Střední průmyslové školy automobilní z Holic a namaskoval věrně potřebných 10 raněných, kteří byli profesionálními složkami IZS ošetřováni a posléze transportováni. Obdržel za kvalitní spolupráci na tomto cvičení písemné poděkování od Hasičského záchranného sboru Pardubického kraje.

František Hanák, ředitel Úřadu OS ČČK Pardubice

Dovezou muže na záchytku a lékař se ho ptá: „Co vlastně děláte, pane?“ - „Konkuruji sklárnám, pane doktore“ - „Sklárnám,? A jak?“ diví se lékař. - „Oni láhve vyfukují a já je zase vysávám!“

DOC. MUDR. MILADA EMMEROVÁ, CSs.

Naše čtyři tradiční otázky jsme tentokrát položili **Doc. MUDr. Miladě Emmerové, CSc.**, předsedkyni výboru pro zdravotnictví a sociální politiku Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, poslankyni za ČSSD.

Otázka: Můžete se nám trochu představit? Co ve Vašem životě předcházelo Vaší dnešní významné funkci?

Odpověď: Vystudovala jsem Lékařskou fakultu UK v Plzni a celá moje následná profesní kariéra se odehrávala na I. interní klinice FN v Plzni. Věnovala jsem se i výukové činnosti, působila jsem jako externí učitelka na Střední zdravotnické škole v Plzni a dále pak jako asistentka a později docentka vnitřního lékařství na LF UK v Plzni. Jsem „skalní“ Plzeňanka a svoje rodné město opouštím jen díky své parlamentní funkci, ve které jsem od roku 1996.

Otázka: Co považujete ve své dosavadní práci za největší úspěch?

Odpověď: Jsem především stále lékařkou a toto povolání chápu jako poslání, které nikdy nekončí. Prolíná se i mojí parlamentní funkcí, a to jak v samotném Parlamentu, tak i v plzeňské poslanecké kanceláři. Tam je moje činnost daleko širší a připadám si jako pobočník ombudsmana. Děláním to vše ráda, protože pomáhat lidem je mým životním koníčkem. Za svůj největší úspěch považuji přízeň a důvěru spoluobčanů, mých bývalých i současných pacientů a bývalých žáků, kteří se ke mně hlásí na různých místech České republiky obvykle s poznámkou, že jsem je hodně naučila z oboru vnitřního lékařství. Těší mě i přízeň zaměstnanců Parlamentu a většiny kolegů z řad poslanců. To jsou pro mě díky, že výsledky mojí práce jsou správné a často i úspěšné.

Otázka: S jakými největšími problémy se ve své současné funkci potýkáte?

Odpověď: Za největší problém považuji stav našeho zdravotnictví. Jeho málo podařená transformace byla i důvodem, proč jsem vstoupila do „vysoké politiky“. V současné době zdravotnictví prodělává reformu, která však jde velmi ztuhle. Já mám příležitost se na ní podílet, ale přijímané kompromisy a plány zatím příliš neodpovídají mým představám. Myslím především na naše nemocné a jejich práva. Nechci, aby byla uvažováním prvním krokem vyšší spoluúčast nemocných na financování zdravotní péče. Tím by se kvalita péče nezajistila a stejně tak ani její dostupnost. Cestu vidím v nastolení jasné organizační koncepce, která by byla kompatibilní s udržováním a rozvíjením moderní zdravotní péče pro všechny občany bez rozdílu. Teprve pak by měla následovat úvaha o způsobu financování celého systému.

Otázka: Jaký je Váš vztah k aktivitám Českého červeného kříže? Co Vás z jeho činnosti nejvíce zajímá (dárčovství krve, výuka a poskytování první pomoci, humanitární pomoc, sociální činnost, tábory pro zdravotně postižené děti, apod.)?

Odpověď: ČČK je mi odjakživa blízký, protože jeho zaměření se vyznačuje humánním a solidárním přístupem. S ohledem na moji profesi považuji všechny aktivity ČČK za stejně důležité a velmi potřebné. To je vlastně ona „červená niť“, kterou se řídím i já ve všem svém snažení. A když se občas ve svých snahách spojíme, pak dosáhneme velkých cílů. A to bych chtěla za sebe slíbit, že jsem vždy ochotna se podílet na Vaší úspěšné práci. Přeji Vám v roce 2004 naplnění všech společných cílů. Vaše Milada Emmerová.

Otázky kladl: Mgr. Josef Švejnoha

ZPRÁVY Z ÚŘADU ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE

KUBÍNŮV MEMORIÁL NOVĚ

Výkonná rada ČČK na svém zasedání 13. 12. 2003 zrušila k 31. 12. 2003 Družstva první pomoci Mládeže ČČK a místo nich od 1. 1. 2004 zavádí tzv. **Družstva Juniorů Humanitárních jednotek ČČK**. V rámci schválení nové **Směrnice pro soutěže první pomoci v ČČK** zrušila počínaje rokem 2004 pořádání samostatných soutěží pro Družstva první pomoci Mládeže ČČK a nově vytvářená Družstva Juniorů Humanitárních jednotek ČČK se budou zúčastňovat soutěží Zdravotnických družstev Humanitárních jednotek ČČK. V této souvislosti byl také zrušen Kubínův memoriál jako republikové kolo soutěže Družstev první pomoci Mládeže ČČK.

Současně ale VR ČČK na tomto zasedání rozhodla, aby název **Kubínův memoriál** byl přenesen od roku 2004 jako druhý název pro **Republikové kolo soutěže Zdravotnických družstev Humanitárních jednotek ČČK**.

Soutěž je nazvána podle **Ing. Zdeňky Kubína**, dlouholetého zdravotnického instruktora ČČK a člena Lektorského sboru ČČK, jednoho ze zakladatelů Vodní záchranné služby ČČK, který uprostřed úspěšné práce pro ČČK před řadou let předčasně zemřel.

Přijde žena s dítětem k lékaři. Ten dítě prohlédne a říká: „Paní, svlékněte se!“ Žena namítá: „Ale proč já? Nemocné je moje dítě!“ - „Tomu už nic nepomůže, udělám vám jiné!“ odpoví lékař.

ČČK JEDNAL S NÁMĚSTKEM MINISTRA VNITRA

Dne 18. 12. 2003 jednali ředitel Úřadu ČČK **JUDr. Jiří Procházka** a vedoucí úseku odborných činností Úřadu ČČK **Mgr. Josef Švejnoha**

s náměstkem ministra vnitra a generálním ředitelem Hasičského záchranného sboru ČR **gen. Ing. Miroslavem Štěpánem**. Při té příležitosti mu předali Pamětní medaili k 10. výročí ČČK jako výraz ocenění dosavadní dobré spolupráce.

SMLOUVA ČČK A CHEMOPHARMY A. S.

Dne 9. 12. 2003 byla podepsána smlouva o spolupráci Českého červeného kříže a firmy Chemopharma a. s., kterou podepsali ředitel Úřadu ČČK **JUDr. Jiří Procházka** a generální ředitel a předseda představenstva společnosti Chemopharma a. s. **Mgr. Josef Krautman**. Chemopharma a. s. je tradičním výrobcem zdravotnických náplastí, technických a veterinárních pásek; tradice jejich výroby sahá až do roku 1909.

Na základě uzavřené smlouvy o spolupráci bude moci společnost Chemopharma a. s. na obalech svých výrobků používat znak ČČK a naproti tomu se zavázala poskytovat ČČK každoročně pravidelný finanční příspěvek a specifikované materiální zabezpečení vymezených činností ČČK svými výrobky. Na obr. při jednání o přípravě smlouvy zprava: **Ing. Irena Pejznochová**, vedoucí úseku marketingu Chemopharmy a.s., **JUDr. Jiří Procházka**, ředitel Úřadu ČČK, **Mgr. Josef Švejnoha**, vedoucí úseku odborných činností Úřadu ČČK.

OCENĚNÍ ČČK PRO ČESKOU POŠTU

Dne 5. 12. 2003 se na Úřadu ČČK sešli k malé slavnosti představitelé České pošty a loterijní společnosti Gamestar, vydávající losy i s logem ČČK. Za dobrou spolupráci při expedici a prodeji těchto losů předal ředitel Úřadu ČČK **JUDr. Jiří Procházka** Pamětní medaili k 10. výročí ČČK náměstkovi generálního ředitele České pošty pro obchod **Ing. Pavlu Wenischovi**. Toto vyznamenání v zastoupení převzal pracovník odboru koncepcí České pošty **Ing. Antonín Ambrož**.

NIZOZEMSKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ

Nizozemský červený kříž byl založen v roce **1867**. Téměř 400 oblastních spolků ČK pokrývá celé území Nizozemska a v rámci státoprávního uspořádání země spolupracují se 75 okresními úřady.

Činnost Nizozemského ČK je rozvíjena v šesti základních oblastech. Ve zdravotnické oblasti a připravenosti na katastrofy je to výuka a poskytování první pomoci, dárcovství krve, zajišťování zdravotní asistence a spolupráce při pomoci při katastrofách. Sociální aktivity jsou zaměřeny zejména na pomoc sociálně potřebným skupinám lidí jako jsou uprchlíci, žadatelé o poskytnutí azylu, zdravotně postižení a nemajetní občané. Zvláštní formou této činnosti jsou tzv. speciální prázdniny, při nichž Nizozemský ČK zajišťuje rekreační pobyty lidem, kteří již vzhledem ke svému duševnímu nebo fyzickému zdravotnímu stavu nejsou

schopni jet na prázdniny nebo dovolenou bez potřebné zdravotní a sociální péče.

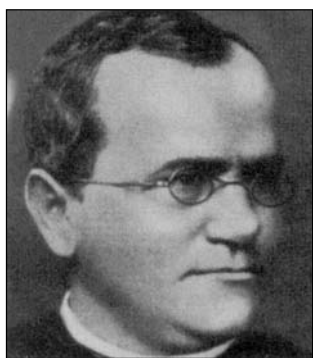
Pátrací služba Nizozemského ČK má dvě formy. Při tzv. sociálním pátrání se zaměřuje v mírových podmínkách na sjednocování rodin. Druhá forma se týká sjednocování rodin a výměny zpráv v případech válečného konfliktu. Mezi tradiční aktivity Nizozemského ČK patří také šíření mezinárodního humanitárního práva a základních principů Červeného kříže.

V mezinárodní oblasti spolupracuje Nizozemský ČK krátkodobě i dlouhodobě s dalšími národními společnostmi ČK a ČP a poskytuje finanční, materiální i personální humanitární pomoci v případech živelních pohrom a válečných konfliktů.

Linda Sochorová, zahraniční úsek Úřadu ČČK

VÝROČÍ ČÍSLA – ČEŠTÍ LÉKAŘI

JOHANN GREGOR MENDEL (20. 7. 1822 - 6. 1. 1884)

Budoucí významný český genetik se narodil v rolnické rodině ve slezské obci Hynčice. Zde absolvoval základní školu, gymnázium potom v Opavě. Začal studovat na univerzitě v Olomouci. Ve 21 letech pro nedostatek finančních prostředků vstoupil do augustiniánského kláštera sv. Tomáše v Brně. Po dokončení studia botaniky a teologie byl vysvěcen na kněze a přijal řádové jméno Gregor.

V Brně po dobu 14 let vyučoval na reálce matematiku, řečtinu a přírodopis. Byl nadšeným včelařem a

amatérským meteorologem, hodně se zajímal také o zemědělské vědy. První experimenty genetické dědičnosti zahájil v roce 1856 na zahradě brněnského kláštera, kde experimentoval s křížením hrachu. Postupně vedl podrobné záznamy o 28.000 pokusných rostlinách. Ze svých dlouholetých pokusů odvodil **tři světově uznávané zákony dědičnosti** - zákon uniformity, zákon štěpení a zákon volné kombinovatelnosti vloh.

V roce 1868 byl jmenován opatem kláštera, což jej odvádělo od jeho pokusů. Přesto se ve volných chvílích věnoval alespoň šlechtění jablek a hrušek. Uznání své práce se nedožil, svět jeho vědecké závěry objevil až po třech desítkách let - v roce 1900. Zemřel právě před 120 lety v Brně.

UŽITEČNÉ VYNÁLEZY

POŠTOVNÍ ZNÁMKA

Návrh na první poštovní známku předložil **Lovrenc Košir**, Slovinec v rakouských službách. Rakouská pošta ani rakouský parlament ve Vídni však jeho návrhu nevěnovaly pozornost. Tím pádem má světový primát místo Rakouska Velká Británie díky tehdejšímu generálnímu poštovnímu **Rowlandu Hillovi**.

První poštovní známka na světě, která vyšla **6. května 1840**, měla hodnotu jedné pence a pro její černou barvu se jí říkalo „black penny“. O dva dny později následovala její modrá verze. Hill sice nebyl výtvarníkem, ale přesto svůj nápad naskicoval v podobě siluety mladé britské královny Viktorie. Do rohu každé známky byla umístěna písmena, což byla i první důmyslná ochrana proti případným padělatelům.

Známky byly tištěny zpočátku v arších po 240 kusech (1 arch 240 známek v hodnotě 1 pence měl celkovou hodnotu 1 libry). V té době známky znehodnocovali razítkem ve tvaru maltézkého kříže. Královna Viktorie udělila Hillovi za vynález poštovní známky šlechtický titul a při odchodu do důchodu dostal „národní dar“ ve výši 20.000 liber.

S myšlenkou na první československou poštovní známku přišel **Josef Rössler-Ořovský**, významný skautský a sportovní představitel, ale také filatelista. Objednal **20. října 1918** u firmy Kolmann v Praze tisk skautských známek.

ZNÁME PRAVIDLA SPOLEČENSKÉHO CHOVÁNÍ?

PLES

Plesová sezóna je v plném proudu, ale určitě neuškodí, když si několik základních pravidel společenského chování na plesoch připomeneme:

- žena by neměla jít na ples nikdy sama, pouze s doprovodem (garde)
- muž vyzývá k tanci svou partnerku povstáním, úklonou a frází: „Smím prosit?“ Žena odpovídá obvykle vsedě: „Prosím“. Povstane a následuje muže, který jí nabídne rámě a doprovází ji na parket. Zde se oba postaví proti sobě a čekají na hudbu.
- žena odmítne tanec muži, který je opilý nebo vtravý, např. slovy: „Promiňte, jsem již zadaná“. Obtěžuje-li muž ženu při tanci, může ho opustit bez omluvy.
- je-li muž na plesu se svou partnerkou, je povinen nejdříve provést ji, teprve potom tančit s dalšími ženami
- při klasickém tanci drží muž partnerku pravou rukou nad pasem, levou rukou drží pravou ruku partnerky ve výši jejích očí. Žena se lehce opírá levou rukou o mužovo rameno. Přední částí těla se pouze lehce dotýkají.
- potlesk po tanci je vhodný jak pro pána, tak pro dámu, ale vždy je decentní
- po skončení tance muž mírnou úklonou poděkuje, nabídne ženě rámě a doprovází ji ke stolu, kde seděla. Odsune židli, vyčká, až si sedne, opět jí mírnou úklonou poděkuje a odchází.

„Prosím vás, proč jste mě sem dovezli?“ ptá se pacient na záchytce, když se probere.
- „No přece kvůli pití,“ říká lékař. - „Tak to je něco jiného - a kdy začínáme?“

OSOBNOSTI ČERVENÉHO KŘÍŽE

FRANTIŠEK DRTINA (1861 - 1925)

Byl prvním předsedou Ústředního poradního sboru Dorostu ČSČK v letech 1921-1922. Pocházel z malé české vesničky Hněvšína u Nového Knína na Dobříšsku. Studoval v Praze a již tehdy si osvojil znalost několika světových jazyků. Po maturitě se věnoval studiu filosofie. V roce 1885 se vydal na zahraniční cesty, navštívil Německo, Švýcarsko, Francii a Anglii a navázal zde osobní kontakty s největšími mysliteli své doby.

V roce 1891 začal přednášet na pražské univerzitě a brzy se zde stal jedním z nejoblíbenějších učitelů. Napsal řadu knih - např. „Myšlenkový vývoj evropského lidstva“ nebo „Ideální výchovy“, které byly přeloženy do několika evrop-

ských jazyků. Byl rovněž redaktorem významných vědeckých časopisů (např. Naše doba a Pedagogické rozhledy).

Přednesl i stovky přednášek pro širokou veřejnost po celé naší vlasti s cílem, aby vědění proniklo mezi lid. V roce 1907 bojoval jako poslanec za naše školství ve vídeňském parlamentu. Po vzniku Československé republiky pak přijal úřad státního tajemníka na Ministerstvu školství, neboť chtěl přispět k vytvoření fungujícího systému školství v našem samostatném státě.

Prof. PhDr. František Drtina se hrál velmi významnou roli v prvních dvou letech existence Dorostu ČSČK, kdy stál v jeho čele. Zemřel v lednu 1925 a je pochován na pražských Olšanech.

OKÉNKO SPRÁVNÉ VÝŽIVY

OLIVY

Olivy jsou nejstarším zemědělským produktem lidstva, využívali je již v antických dobách staří Řekové. Odhaduje se, že na světě je asi 800 milionů olivových stromů. Má-li olivový strom ideální podmínky, může se dožít i stáří přes tisíc let. Různých druhů olivovníků existují stovky, kultivovaných je asi 50 odrůd.

- Během dozrání mění oliva svou barvu - od zelené (nezralé plody) až po černou.
- Oliva čerstvě utržená ze stromu není jedlá, je příliš hořká. Požitelné se stávají teprve po vylouhování v sodíkovém louhu a po uložení v solném láku.
- Zdravé jsou nakládané olivy, které se u nás prodávají, mnohdy plněné paprikou, mandlí, ančovičkou, aj.
- Olivový olej obsahuje 74 % nenasycených kyselin a to je nejvyšší procento ze všech jedlých olejů
- Olivový olej zlepšuje činnost žaludku, podporuje chuť k jídlu, tvorbu žluči a snižuje riziko srdečních a cévních onemocnění
- Označení Extra virgin na láhvi olivového oleje znamená, že byl vyroben z jediného lisování za studena a obsahuje nejvíce užitečných látek.

NAŠE DESATERO

JAK SI MĚŘIT KREVŇÍ TLAK

1. Tlak si měříme ráno, dříve než uijeme léky (jejich účinek je v této době nejnižší). Podruhé můžeme měřit tlak, když léky začnou plně účinkovat (asi po 3-4 hodinách), event. pro kontrolu i večer.
2. V místnosti, ve které provádíme měření, by mělo být ticho a průměrná teplota.
3. V průběhu měření nemluvíme a nenecháme se ničím rušit. Organismus citlivě reaguje na každý podnět (někdo vejde do místnosti, zazvoní telefon, apod.).
4. Žáda máme pohodlně opřené, nohy by měly volně spočívat na podlaze. Ruku položíme třeba na stůl asi ve výšce srdce (pokud se tato výška nedodrží, mohou být hodnoty zkresleny).
5. Při poloze pod úroveň srdce může být tlak vyšší a naopak, když máme ruku příliš vysoko, hodnota tlaku je klamavě nízká.
6. Je dobré, když si tlak změříme na obou rukou. Pokud jsou hodnoty rozdílné, za rozhodující považujeme vyšší hodnotu.
7. Před měřením sedíme klidně alespoň pět minut a asi hodinu před měřením nepijeme nápoje s obsahem kofeinu a nekouříme.
8. Vyšetření tlaku opakujeme alespoň dvakrát s časovým odstupem dvě minuty. Ze zjištěných hodnot pak vypočítáme průměr. O tomto údaji pak informujeme lékaře.
9. Tlakoměr je nejlepší koupit ve specializované prodejně nebo lékárně, kde vám podají podrobný návod a odborný výklad, jak jej používat.
10. Tlakoměr se doporučuje mít doma hlavně v případech, kdy máte lékařem zjištěnou těžší formu vysokého tlaku (hypertenze).

(Využity informace z časopisu Zdraví)

PTALI JSTE SE ...

Otázka: Trápí mě **padání vlasů**. Mohli byste napsat, co je způsobuje a jak by se mu dalo zabránit?

Marie K., Blansko

Odpověď: Padání vlasů může mít celou řadu příčin - může být dědičné, ale může je způsobovat stres, nedostatečné množství určitých vitamínů (vitamínu H - Biotinu) či stopových prvků v organismu (bývá to často důsledek radikálních diet), nemoci štítné žlázy, kožní choroby, horečnaté virové infekce, otrava těžkými kovy, ale také léčba některými léky (cytostatika, retinoidy). Příčinou může být fyzikální poškození vlasů způsobené tepelně (kulmou, fénem) či chemické poškození (neodborně provedené odbarvení). K padání vlasů může dočasně dojít u žen i po narození dítěte (v období 6 - 9 měsíců po porodu).

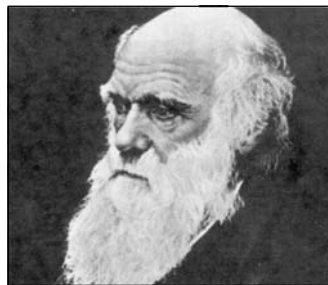
Obvyklé je, že člověk denně ztrácí 50-100 vlasů. Je-li ztráta vlasů výrazně vyšší, základním doporučením musí logicky být - včas (dříve než se začne objevovat pleš) navštívit odborného kožního lékaře, který stanoví diagnózu a zahájí odpovídající léčbu. Předcházet vypadávání vlasů je možné samozřejmě také vhodnou stravou. Pravidelný přísun vápníku (mléko a mléčné výrobky, zelená listová zelenina, sardinky, tofu), zinku (celozrnné výrobky, vejce, maso, hřiby, mořští živočichové) a vitamínů E a B (ovoce, ořechy, pивní kvasinky, květák, žlutek, celozrnné potraviny).

VÝROČÍ ČÍSLA - SVĚTOVÍ LÉKAŘI

CHARLES ROBERT DARWIN (12. 2. 1809 - 19. 4. 1882)

Proslulý anglický přírodovědec se narodil ve městě Shrewbury. Začal podle rodinné tradice studovat medicínu na lékařské fakultě v Edinburghu, ale odpor k pitvám jej odradil. V roce 1827 proto začal studovat teologii na univerzitě v Cambridgi. Věnoval se zde velkou měrou studiu přírodních věd, zejména botanice, zoologii a geologii. Studia ukončil v roce 1831.

V témže roce přijal nabídku, aby se jako člen vědecké výpravy zúčastnil cesty plachetnicí Beagle kolem světa (trvala 5 let až do roku 1836). Načerpal zde obrovské množství poznatků, které později využil při konečném formulování svého největšího objevu - **evoluční (vývojové) teorie**. Více než dvě desetiletí sbíral podklady ke knize „**O původu druhů přirozeným výběrem**“. Vyšla v listopadu 1859 a ještě téhož dne byla zcela vyprodána. Říká se, že snad jen bible měla na lidské myšlení větší vliv než tato kniha. Jeho učení ovlivnilo mnoho vědních oborů.

Darwin byl šťastně ženat a měl celkem 10 dětí. Zbytek

života strávil i s rodinou v Kentu a napsal ještě řadu dalších knih o životě v přírodě. Letos si připomínáme, že uplynulo 195 let od jeho narození.

Skot opravuje střechu, uklouzne a spadne dolů. Když jej odnášejí na nosítkách k sanitce, mňejí kuchyňské okno a on volá na manželku: „Pro mě dnes oběd nevař, budu jíst v nemocnici!“

PORADNY ČČK PRO TUBERKULÓZNÍ

Zejména na Slovensku a Podkarpatské Rusi zřizoval a vedl ČČK v období první republiky tzv. **dispenzáře (poradny) pro tuberkulózní**. Byly zakládány k poskytování bezplatné lékařské pomoci a rad dospělým a mládeži starší 14 let. V Čechách a na Moravě tyto poradny zřizovala především Masarykova liga proti tuberkulóze. Přesto i v Čechách nakonec ČČK zřídil 3 poradny pro tuberkulózní - v roce 1922 v Nové Pace a v Praze III. a v roce 1927 v Kostelci nad Orlicí.

Ve všech těchto poradnách lékař vyšetřoval a poskytoval rady a zdravotní sestra si všímala prostředí, ve kterém pacienti žijí s cílem zjistit, co přispívá ke vzniku nemoci. Na Slovensku bylo zřízeno 7 těchto poraden (v Levoči, Prešově, Ružomberku, Spišské Sobotě, Turč. Sv. Martině, Uherské Skalici a v Bardejově) a v roce 1923 vedly v evidenci 1.400 nemocných TBC. Na Podkarpatské Rusi byly 4 takovéto poradny, první z nich při zdravotní stanici ČČK ve Svaljavě, další potom v Ternovu, Volovoji a Hus-tu. Pracovníci těchto poraden poskytovali také sociálně-charitativní pomoc dodáním prádla, šatstva a potravin, ale také zprostředkovávali umístění nemocných v různých ústavech.

DENNÍ STACIONÁŘ PRO SENIORY V OPAVĚ

OS ČČK Opava se přestěhoval v loňském roce do prostor bývalých jeslí na Valečkově ulici v Opavě a nebytové prostory se rozhodl využívat k rozšíření sociální péče. Jednou z forem této zvýšené péče se stalo v květnu 2003 otevření **denního stacionáře pro seniory**.

Uživatelé zde mají k dispozici sprchu, denní místnost, kuchyň, odpočívárnu se čtyřmi válendami, krytou terasu a rozlehlou zahradu. Kromě základní péče se v zařízení dočkají různého vyžití podle svých zájmů a schopností. Mohou pod vedením odborníků cvičit jógu, plést, háčkovat, šít nebo se zabývat kutilskými zálibami. Čtenáři přivítají knihovnu a notoričtí diváci zase televizi. Pracovníci OS ČČK Opava jim mimo další služby vytvářejí podmínky k samostatné činnosti a poskytnou jim nezbytnou péči.

„V případě zájmu zajistíme svým klientům též kadeřnici, pedikérku, maséra nebo lektory k přednáškám,“ dodává k výčtu možných služeb pracovnice Úřadu OS ČČK Opava **Alice Sýkorová**. Pokud bude senior z rodinných důvodů potřebovat krátkodobé ubytování, může využít jeden ze dvou bytů o rozloze 20 čtverečních metrů s vlastním sociálním zařízením nebo jednu ze tří místností o rozloze 14 čtverečních metrů se společným hygienickým zařízením na chodbě.

CELOSTÁTNÍ SETKÁNÍ KLUBŮ DÁRCŮ KRVE ČČK

Ve dnech 17. - 18. 10. 2003 se uskutečnilo v Brně setkání předsedů Klubů dárců krve ČČK (KDK) z České republiky. Pořádajícím oblastním spolkem byl **OS ČČK Brno-venkov**. Přihlášení předsedové KDK ČČK ze vzdálenějších míst se v pátek ubytovali v Újezdě u Černé hory a večer si přátelsky poseděli a popovídali o svých problémech.

V sobotu ráno se všichni přesunuli do Brna, kde na celostátním zasedání podrobně projednali vše, co Kluby dárců krve ČČK v současné době tíží. Proč jsou například prováděny odběry krve v nevhodných a nehygienických místnostech, proč musí dárči dojíždět na odběry v určité době, když jinde v zahraničí jsou odběry prováděny po celý den? Proč jsou jízdenky na hromadnou dopravu, které byly uvolněny Brněnským dopravním podnikem, nyní rušeny, proč nejsou dárčům na některých transfúzních odděleních (TO) poskytovány vitamíny? Jaký je rozdíl mezi spoluprací TO v některých okresech (kde např. Karviná poskytuje OS ČČK za každého dárce 20,- Kč, což jinde neexistuje), apod. Všechny tyto výhody a nevýhody byly porovnávány.

Některé Kluby dárců krve ČČK jsou velmi aktivní, jiné méně, někde jsou kluby vůbec rušeny. V diskusi také zaznělo, že velice kazí dobré jméno klubů dárců krve organizace dárců, které nejsou vedeny Oblastními spolky ČČK, protože se zde stírá bezpříspěvkové dárcovství krve s jakousi organizací, která vyžaduje nejen společenskou prestiž svých členů, ale finanční ohod-

nocení, což odporuje kodexu dárcovství krve. Byla to dlouhá a věcná diskuze. Musela být ale předčasně ukončena.

Následovala totiž návštěva TO Fakultní nemocnice v Brně. Tam bylo přichystáno velmi pěkné přivítání za účasti ředitele FN Brno **MUDr. Jana Buriana** a primářky TO a krevní banky **MUDr. Evy Slavíčkové**. Ta pak všechny zúčastněné provedla po Transfúzním oddělení s vel-

mi kvalifikovaným výkladem, v němž osvětlila mnohé problémy, které vznikají při odběrech krve. Seznámila všechny s tím, jak přesně a precizně je nutno s odebranou krví zacházet, co vše ovlivňuje bezpečnou transfúzi, jak je nutno kontrolovat odebrané vzorky, jakým způsobem je nutno je ošetřit i ukládat pro případné reklamace. Všichni z jejího výkladu pochopili, že právě precizní práce transfúzních odborníků zajišťuje bezpečné krevní převody a že při tomto náročném způsobu práce lze docílit bezchybné aplikace. Mnozí ze zúčastněných si

ověřili, že pohled dárce je jen jedno hlediště, ale je třeba znát i stanovisko odborníků, aby se pacienti, kteří krev - tuto nenahraditelnou tekutinu - potřebují, mohli cítit zcela bezpeční před chybou aplikací nevhodné či znehodnocené krve.

Z tohoto setkání si jistě všichni odnesli nejen zajímavé poznatky, ale i pěkný dárek. Lze jen poděkovat výše jmenovaným vedoucím pracovníkům brněnské Fakultní nemocnice za umožnění takovéto exkurze a rozšíření poznatků o krevních převodech z hlediska odborníků. Velmi děkujeme.

Jiřina Pilová, OS ČČK Brno-venkov

CO VÁM PŘINESLY NOVINY ČK V ROCE 2003?

- vyšlo **6** čísel v celkovém rozsahu **76** stran
- přinesly celkem **338** článků
- zveřejnily **96** zpráv z regionů
- zařadily **233** fotografií a kreseb
- a také přinesly **60** vtipů a anekdot z lékařského prostředí a **2** přílohy (140 výročí Mezinárodního výboru ČK, Pomoc ČČK postiženým povodněmi v ČR v roce 2002).

Venkovský lékař se vrátí z honu. - „Jak jsi dopadl?“ ptá se manželka. - „Dobře, dva zajíci a čtyři noví pacienti!“

NÁŠ SERIÁL – 140 LET OD VYDÁNÍ ŽENEVSKÉ ÚMLUVY - 1. ČÁST

Dne **22. srpna 2004** uplyne 140 let od podpisu **Ženevské úmluvy o zlepšení osudu raněných příslušníků polních armád**. Cím byl tento okamžik významný v historii snah o zlepšení osudu obětí ozbrojených konfliktů a co se v této oblasti za oněch 140 let změnilo - to jsou dvě otázky, na které se pokusíme v tomto ročníku Novin ČK odpovědět. Problematika mezinárodního humanitárního práva je stále věcí aktuální a kdo jiný než my, členové Červeného kříže, by s ní měl seznamovat veřejnost.

Je smutnou skutečností, že **války jsou prostředkem řešení sporů mezi státy již od úsvitu historie**. Průběh ozbrojených střetnutí byl v drtivé většině poznamenán nesmírnou krutostí - nejen přímo na bojišti mezi příslušníky armád, ale i mimo toto bojiště - osudy zraněných či zajatých bojovníků byly tragické - dobití, pobití či odvezení do otroctví bylo zcela běžné. Osudy obyvatel krajů, jimiž se válka přehnal, byly neutěšené stejně - stávali se obětí útoků, plenění a násilností.

Obraz, který se po staletí neměnil - a to i přes snahu mnohých docílit jisté humánnosti v čase, kdy promlouvají zbraně. Jistěže **určité zásady regulující bojové úsilí a jej doprovázející násilí ve společnostech existovaly** - připomeňme ideály rytířského boje, zásadu nedovolující užívat

jedů či otravovat studně, zásadu azylu na církevní půdě, zásadu zakazující válčit ve dny významných náboženských svátků, imunitu studentů a církevních osob, snahu Lateránského koncilu (1139) zakázat kuši jako „nekřesťanskou zbraň“ a mnohé další.

Tyto zásady však měly povahu především morálních imperativů, a i když se opíraly o autoritu církve, respektovaly se přemáhlo. **Platilo, že účel boje je důležitější než jeho způsob**. Ochrana obětí byla záležitostí zcela podružnou a řešila-li se vůbec, pak jen formou místně a časově ohraničené dohody - např. o výpalném pro konkrétní město, o osudu zajatců v dané bitvě a podobně. I když mírové vztahy mezi státy již upravovala řada mezinárodních smluv, pokládala se válka stále za období, kdy - řečeno s Ciceronem - právo mlčí.

A právě zmíněná první Ženevská úmluva znamenala v této oblasti historický průlom - zrodila se mnohostranná **mezinárodní smlouva určená právě pro čas válečný**, uplatňující se univerzálně v každém místě a v každém čase. Vytvořil se tak základ soudobého mezinárodního práva ozbrojených konfliktů - mezinárodně závazných pravidel omezujících válečné hrůzy a respektujících lidskou důstojnost.

RNDr. Marek Jukl, Ph. D., první viceprezident ČČK

PRVNÍ POMOC

MDLOBA

Mdloba je krátkodobá ztráta vědomí způsobená dočasným nedostatečným prokrvením mozku. K zotavení postiženého dochází obvykle velmi rychle.

Bývá vyvolána silnou nervovou reakcí - bolest, strach nebo jiný emočně silný podnět. Může ji způsobit rovněž tělesná vyčerpanost a hladovění. Nejčastější příčinou však bývá dlouhodobá fyzická nečinnost v dusném prostředí (např. dlouhodobé stání v davu, aj.).

Příznaky:

- postižený se cítí slabý, má pocit závratí
- pokožka je bledá
- tep se nejprve zpomalí a je slabě hmatný

První pomoc:

- uložte postiženého na záda do stínu, podložte mu dolní končetiny a udržte průchodnost dýchacích cest. Je možné jej též posadit s předkloněnou hlavou mezi kolena
- postiženého uklidněte, uvolněte tísnící oděv (zejména u krku, na hrudníku a v pase), dbejte na přísun čerstvého vzduchu, přiložte studený obklad na čelo
- pokud nedojde ke ztrátě vědomí, podejte studený nápoj
- při návratu vědomí vyšetřete celkově postiženého, zda se při pádu nezranil. Pokud ano, ošetřete poranění
- do vertikální polohy jej posazujte postupně, podle jeho reakcí
- pokud se mdloba v krátké době neupraví, je nutno postupovat jako při bezvědomí.

(Standardy první pomoci
a Příručka první pomoci)

„Slečno, copak vy nevíte, kdo je otcem vašeho dítěte?“ říká káravě lékař. - „Hele, když jste tak chytřej, zkuste strčit ruku do mraveniště a říct, kterej mravenec vás kousnul!“

RADA PRO VÁS ...

DRUHY VÍNA - 2. ČÁST

Pozornost tentokrát zaměříme na šumivá vína (šampaňské, sekt). **Šumivé víno** obsahuje oxid uhličitý. Vzniká při kvašení, kdy se cukr mění na alkohol. Šumivá vína kvasí v uzavřené láhvi nebo v tanku. **Jakostní šumivé víno** označované jako sekt se vyrábí prvotním nebo druhotným kvašením moštů a vín z dovozu i z domácích odrůd. Jako aromatický sekt se označuje jakostní šumivé aromatické víno, při jehož výrobě bylo použito pouze prvotní kvašení kupáže (zbytky hroznů) z moštů.

Sekt vinařské oblasti se vyrábí druhotným kvašením kupáže z jakostních odrůdových vín v rámci vinařské oblasti. **Pěstitelský sekt** znamená vlastní výrobu pěstitele révy, jejíž hrozny byly použity k výrobě.

Podle obsahu cukru dělíme sekty do následujících skupin:

- **brut nature** - přírodní tvrdé - má méně než 3 g cukru/l l (cukr se nepřidává)
- **extra brut** zvláště tvrdé - 0 - 6 g cukru/l l
- **brut** - tvrdé - obsah cukru nižší než 15 g/l l
- **extra dry** - zvláště suché - 12 - 20 g cukru/l l
- **sec** - suché - 17 - 35 g cukru/l l
- **demi-sec** - polosuché - 33 - 50 g cukru/l l
- **doux** - sladké - více než 50 g cukru/l l

KVÍZ ZNALOSTÍ Z HISTORIE ČČK

1. Které datum je pokládáno za datum založení ČSČK?
2. Ve které pražské budově se sešel přípravný výbor budoucího ČSČK?
3. Jak se jmenoval muž, který byl iniciátorem této první přípravné schůzky?
4. Ve kterém roce byl založen Dorost ČSČK?
5. Kdy se v Československu poprvé slavil Velikonoční mír Červeného kříže?

1. Za datum založení ČSČK se pokládá 1. února 1919. 2. Přípravný výbor ČSČK se sešel v pražském Obecním domě. 3. Initiátorem této první schůzky byl Viktor Emanuel Voska. 4. Dorost ČSČK byl založen v lednu 1921. 5. Velikonoční mír Červeného kříže se v Československu slavil poprvé rovněž v roce 1921.

Správné odpovědi:

VÍTE, ŽE ... (HMAT)

- hmatová tělíska reagují na dráždění dotykem. Nejvíce dotkových receptorů je zejména na rtech, bříškách prstů, na dlani a chodidle, nejméně jich je na zádech
- dotykem chloupků je drážděno volné nervové zakončení vlasového váčku
- zvýšení či snížení teploty vnímají receptory tepelné a chladové
- tepelné body jsou velmi husté u očí a po stranách prstů (2 na cm²), na paži jsou řídké (1 na 3 cm²)
- chladové body jsou nejhustší na obličejí (15 na cm²), zatímco na hřbetu ruky jich je jen 5 na cm².
- volná nervová zakončení, která vnikají až do pokožky, jsou také receptorem bolesti. Jejich hustota činí 50-200 bolestných bodů na cm². Bolest je varovným smyslem těla chránícím ho před větším poškozením
- hmatová tělíska jsou pojmenována podle vědců, kteří je objevili: Ruffiniho tělíska reagují na teplo, Krauseho tělíska reagují na chlad, Meissnerova tělíska reagují na dotek a Paciniho tělíska reagují na tlak.

(Využity informace z publikace *Člověk, Scientia Praha, 1996*)

50 LET ČČK V MLADKOVĚ

Nedělní odpoledne 30. 11. 2003. Do Domu hasičů se scházeli členky a členové ČČK a pozvaní hosté. Konala se tu slavnostní schůze u příležitosti 50. výročí založení místní skupiny ČČK. Příchozí si prohlédli tabla, která na fotografiích mapovala bohatou historii od začátku v roce 1953.

Tehdy založení samostatné složky inicioval zdejší obvodní lékař **MUDr. Löwe**. Již dříve však tu byli „samaritáni“, kteří byli součástí hasičského sboru a zúčastňovali se i výjezdů k požárům. Několik prvních zakládajících členů prodělalo školení o poskytování první pomoci; pan doktor si je bral na zkušenou do své ordinace. Členky absolvovaly postupně školení sanitárních sester v nemocnicích, později se utvořila skupina dobrovolných sester ČSČK. Rozvoj činnosti podporoval i další místní lékař **MUDr. Pavoda**. Dobrá parta lidí dělala pro zdravotní osvětu obyvatel přednášky, besedy, školení s promítáním filmů. Ve škole soutěže pro děti, ve školce populární výuku „Když Alenka stíně“. Mnohé dobrovolné brigády přinášely také zisk finančních prostředků. Pořádaly se plesy, zájezdy, členky ČČK hrály s ochotníky divadlo. Zajišťovali jsme zdravotnické služby, získávali bezpříspěvkové dárce krve. V řadě těchto činností pokračujeme i v současné době.

Za obohacení společenského života poděkoval MS ČČK starosta obce pan **Malošek** a ocenil dlouholetou práci volnými vstupenkami do pražského divadla. Jednání pozdravil ředitel Úřadu OS ČČK Ústí nad Orlicí **Jiří Preclík** a předsedkyně ústecké organizace **Libuše Precílková**. Děti z oddílu mladých požárníků potěšily přítomné krátkým programem, nejstarším členkám byly předány květiny.

Vsichni obdivovali připravená tabla, květinovou výzdobu, drobné vlastnoručně vyrobené upomínky pro každého účastníka a napečené koláče. Po oficiální části se ještě při zpěvu a družném hovoru dobře pobavili a zavzpomínali.

M. Rousová

7. BENEFIČNÍ VEČER ČČK V MĚLNÍKU

Dne 18. října 2003 proběhl ve slavnostním sále Mělnického zámku již 7. **benefiční večer**, který každoročně pořádá OS ČČK Mělník. Večer byl opět plně podpořen **manžely Lobkowitz**, o program na zahájení se letos postaral **Jiří Štědroň**.

Kromě tradičního oceňování bezpříspěvkových dárců krve, byla letos dále na programu „cizokrajná specialita“. Letošním humanitárním tématem, na nějž byl určen výtěžek z večera, pramenící zejména z noční dražby uměleckých předmětů a vín, byla totiž **pomoc iráckým dětem, které přijely do ČR na léčení z Basry**. Tři z nich se také večera se svými otci zúčastnili.

Jedná se o vážné nemocné děti, zpravidla s vrozenými srdečními vadami, které byly k léčbě vytipovány během působení 7. polní nemocnice Armády ČR v Iráku a v České republice jim byla poskytnuta zdravotní péče, dosud v Iráku

nedostupná, v rámci tzv. Programu humanitárních evakuací MEDEVAC. Na tento projekt v létě vyčlenila vláda ČR 7 milionů korun a jeho garantem je Ministerstvo vnitra. Dosud bylo do ČR čtyřmi

lety vojenským speciálem dopraveno 18 dětí, z nichž 14 se již vrátilo zpět domů. Tento program byl již s úspěchem aplikován v Bosně a Hercegovině a v Kosovu, kdy v letech 1999-2001 bylo v ČR odoperováno 27 dětí.

OS ČČK Mělník se ujal částečné role hostitele a uspořádal pro tyto děti několik poznávacích výletů po Praze a poskytl jim a jejich doprovodu nutné ošacení a vybavení pro pobyt v ČR. K tomu účelu dobře posloužil fond humanity OS ČČK Mělník, kam tento večer přibýlo 27 tisíc korun, které budou použity pro tyto účely, případně také pro nákup potřebných léků. Navíc je předpoklad, že vláda uvolní další prostředky na příští rok, které umožní léčbu dalším asi 10 dětem a bude proto se o koho starat i v tomto roce.

Byl to velmi příjemný pocit, vidět uzdravené děti, kterým bez potřebného lékařského zákroku zbývalo v některých případech pouze několik měsíců života, někdy možná maximálně pár let. Byla to i zajímavá škola z medicínského hlediska, protože srdeční vady v takových rozvinutých a neléčených stádiích, jaké jsme měli možnost v těchto případech vidět, jsou u nás známy již pouze z učebnic. U nás jsou totiž díky desítky let fungujícímu systému preventivní a dispenzární lékařské péče, tyto choroby diagnostikovány zpravidla ještě před narozením a následně operovány v čase, který je pro danou vadu optimální.

Proto nám je trochu líto, pokud čteme nebo slyšíme občasně xenofobní námitky, že se jedná o léčbu cizinců na úkor českých dětí. Jednak to samozřejmě není pravda a jednak to svědčí o tom, že česká společnost má stále co dohánět ve vyzrálosti a celkovém rozhledu.

Škoda, že tuto příležitost nevyužil ČČK jako národní společnost, když VR ČČK nejprve zamítla návrh se na projektu podílet a následně i návrh na použití 46 tisíc Kč pro tyto nemocné děti z výtežku humanitárního konta na pomoc Iráku. Jednalo se totiž, a stále se jedná, o mediálně nejatraktivnější projekt spojený s působením 7. polní nemocnice a ČČK mohl být jeho garantem. Takto se o jeho režii starají úředníci MV ČR a další část projektu, která zahrnuje rekonstrukci a vybavení vybraných zdravotnických zařízení v Iráku ve výši 6 milionů Kč, připadla organizaci Člověk v tísni.

MUDr. Miloš Bohoněk, OS ČČK Mělník, působil jako lékař 7. polní nemocnice v Basře

ZAHRA NIČNÍ AKTIVITY ČČK

HUMANITÁRNÍ POMOC VLÁDY ČR A ČČK DO IRÁKU

Usnesení vlády ČR č. 527 ze dne 28. 5. 2003 uložilo ministru obrany ve spolupráci s Českým červeným křížem zabezpečit humanitární pomoc České republiky Irácké republice formou dodávky zdravotnického materiálu bývalé vojenské nemocnici ve městě Basra.

Tato humanitární pomoc zahrnovala všeobecný zdravotnický materiál, zařízení pro jednotku intenzivní péče, operačního sálu, chirurgické nástroje a soupravy pro úpravu pitné vody s příslušnými komponenty a náhradními díly. Celková hodnota této materiální humanitární pomoci představovala částku **32.177.368,92 Kč**.

Předání této významné materiální humanitární pomoci přímo v iráckém městě Basra, kde působila po řadu měsíců v loňském roce 7. polní nemocnice Armády ČR, uskutečnili ve dnech 22. - 23. 11. 2003 ředitel Úřadu ČČK **JUDr. Jiří Procháčka** a pracovník Úřadu ČČK **JUDr. Jiří Zapletal**.

Zástupci ČČK protokolárně na místě převzali zdravotnický materiál od převodce, zastoupeného velitelem 7. polní nemocnice Armády ČR v Basře (velitel kontingentu Armády ČR **plk. gšt. Ing. Přemysl Škácha**) a následně tento materiál protokolárně předali jako humanitární pomoc České republiky prostřednictvím Českého červeného kříže Irácké republice. Zdravotnický materiál převzal **Abdul Ammeer**, ředitel bývalé vojenské nemocnice v Basře, soupravy pro úpravu pitné vody s příslušnými komponenty a náhradními díly **Adnan Ghalib**, člen územní samosprávy Al Jazirah Council, Irák.

Předání této rozsáhlé materiální humanitární pomoci byla přítomna také delegace Armády ČR, kterou vedl náměstek ministra obrany **Ing. Martin Bělčík** a náčelník Generálního štábu Armády ČR **genpor. Ing. Pavel Štefka**.

Dne 1. prosince 2003 obdržel Úřad ČČK děkuvný dopis od náměstka ministra obrany **Ing. Martina Bělčíka**, v němž srdečně poděkoval Českému červenému kříži za aktivní přístup, vzornou přípravu a bezproblémovou realizaci této náročné materiální humanitární pomoci.

JUDr. Jiří Zapletal, pracovník úseku vnitřních vztahů Úřadu ČČK

VEŘEJNÁ FINANČNÍ SBÍRKA NA POMOC IRÁNU

Dne 26. 12. 2003 zasáhlo ničivé zemětřesení o síle 6,3 stupně Richterovy stupnice provincií Kermán v jihovýchodní části Iránu. Vyžádalo si přes 40.000 obětí na životech, desetitisíce raněných a způsobilo závažné materiální škody. Postiženo bylo především historické město Bam.

Český červený kříž vyhlásil 29. 12. 2003 na pomoc obětem tohoto zemětřesení veřejnou finanční sbírku, do které se můžete zapojit i Vy. Číslo účtu Fondu humanity ČČK - **10030-7334-011/0100, variabilní symbol - 400**.

Přijde ošetřující lékař do nemocničního pokoje, drží v ruce samopal a říká pacientovi: „Tohle je poslední dávka, kterou je vám vaše zdravotní pojišťovna ochotna uhradit!“

SLOUPEK MINISTRYNĚ ZDRAVOTNICTVÍ

JAKÝ BYL UPLYNULÝ ROK VE SVĚTĚ A U NÁS?

Na prahu roku je zvykem ohlédnout se za tím uplynulým, připomenout si, co nového přinesl. Z mediální záplavy informací z domova i z ciziny však nelze přesvědčivě usoudit, že by si lidstvo ze svých dějin bralo zásadní poučení. Obyvatelstvo Země i nadále sužují hladomory a epidemie. Přetrvávají i válečné konflikty, k nimž přibyl nový fenomén - mezinárodní terorismus. Lékařské vědě se sice podařilo téměř vymýtit strašlivé epidemie moru a cholery a zcela potlačit dětskou obrnu, avšak dosud neexistují spolehlivé vakcíny proti nejzhubnějším epidemiím - AIDS a malárii. Jakákoliv epidemie lidí v těch nejvzdálenějších zemích může, při současné míře cestování a komunikace, ohrozit i tzv. vyspělé státy. Přitom pouze 10 % celkových světových nákladů na výzkum je věnováno nemocím nejjednodušším obyvatel Země.

Třetí tisíciletí přináší stále překvapivější objevy vědy a techniky, nové metody léčby. I přes rozvoj zdravotní péče lidé nadále umírají na zhoubné novotvary, stoupá počet alergií, onemocnění nervového i pohybového systému, četnost vážných úrazů s následkem smrti nebo trvalého postižení. Lidský věk se sice prodlužuje, ale v celé Evropě se projevuje stárnutí populace a s ním spojený problém negativní demografické bilance. Všeobecným problémem se stalo násilí v komunitách a v rodinách, narkomanie, násilnictví a sexuální delikvence mladistvých. Vyspělá sdělovací technika nabízí sledování přenosů všudypřítomného násilí v pohodlí křesla obývacího pokoje, neregulovatelně ovlivňuje etické a hodnotové orientace především dětí a dospívajících, jejichž názory a postoje se teprve formují.

Naštěstí stále více lidí si uvědomuje spoluodpovědnost za stav světa. V rámci svého poslání jsou to již tradičně lékaři, profesionální i dobrovolní zdravotníci. Vedle své práce zakládají a podporují organizace, jejichž posláním je chránit zdraví, život, propagovat úctu k lidské bytosti, pomáhat potřebným. Je jich u nás mnoho. Patří mezi ně i Český - původně Československý - červený kříž, vybudovaný po vzoru mezinárodního Červeného kříže; dobrovolná organizace s dlouhou a slavnou tradicí, která vpravdě

nebyla od svého vzniku v roce 1919 přerušena. Obětavá, mnohdy celoživotní práce členů a spolupracovníků Českého červeného kříže si zaslouží celospolečenskou úctu a obdiv.

V letošním roce vstoupí naše země do svazku států Evropské unie. S prázdnou nepřijde ani české zdravotnictví. Z historického pohledu mělo české zdravotnictví tradičně vysokou úroveň, i když v průběhu socialistické éry zejména technicky postupně zaostávalo. Nicméně v některých oblastech, např. péče o dětskou populaci, v boji proti infekcím, aj. si nadále udrželo poměrně vysoký mezinárodní standard.

Po roce 1989 prošlo významnými změnami a proces transformace stále pokračuje. Především byl obnoven systém zdravotních pojišťoven, obnova činnosti profesních organizací lékařů, zubních lékařů a lékárníků, proběhla privatizace lékařských praxí a většiny zdravotnických zařízení. Byla transformována hygienická služba, také lékařský výzkum přešel na mezinárodně osvědčený grantový systém. Česká republika má více než 40-letou tradici v oblasti orgánové transplantace. V počtu výkonů na milion obyvatel se řadí mezi první 10 států v Evropě a od loňského roku je i tato oblast vymezena schváleným zákonem. Otevřel se trh kvalitní zahraniční technice, lékům a diagnostickým prostředkům. Slučitelnost zdravotnické legislativy s právem Evropských společenství a harmonizaci předpisů s principy Evropské unie zajišťují některé již projednané a schválené návrhy zákonů na úseku ochrany veřejného zdraví, léčiv, návykových látek, zdravotnických prostředků.

Koncepce rozvoje zdravotnictví České republiky v návaznosti na programové prohlášení vlády klade důraz na uskutečňování myšlenek **Světové deklarace zdraví**. Jako člen evropského regionu Světové zdravotnické organizace Česká republika přijala a uvádí v život základní dokument **Zdraví pro všechny v 21. století**. Ministerstvo zdravotnictví je národním garantem programu, jehož součástí je podpora akcí nabízejících pozitivní alternativy nezdravého životního stylu

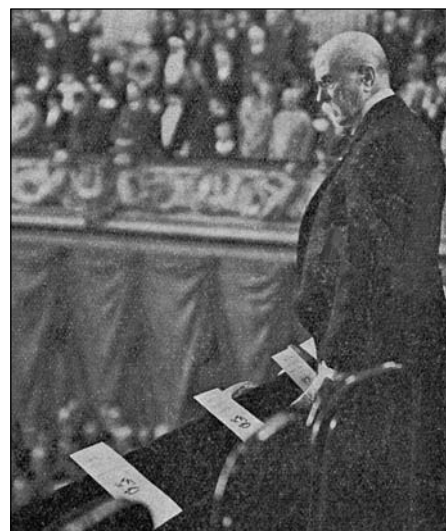
MUDr. Marie Součková, ministryně zdravotnictví ČR

PŘIPOMÍNÁME SI V ČERVENÉM KŘÍŽI

85. VÝROČÍ ZALOŽENÍ ČSČK

Od vzniku Československé republiky uplynulo k založení Československého červeného kříže pouhé 3 měsíce. Již **1. února 1919** se v Obecním domě v Praze z iniciativy **Viktora Emanuela Vosky** sešla přípravná schůzka sociálních a zdravotnických pracovníků. Jejím hlavním závěrem bylo, že zvolila užší výbor a vyslala delegaci k prezidentu republiky T. G. Masarykovi se žádostí o vyslovení souhlasu se vznikem nové organi-

zace a se jmenováním jeho dcery **PhDr. Alice Masarykové** do funkce předsedkyně ČSČK. Ani prezident republiky se svým rozhodnutím neváhal a dopisem ze **6. 2. 1919** této žádosti vyhověl.

Neprodleně byl vytvořen řídicí výbor - tzv. Hlavní stan ČSČK, který měl 24 členů. Připomeňme si, že v něm tehdy zasedly známé osobnosti československého veřejného života - **prof. MUDr. Rudolf Jedlička**, spisovatelka **Růžena Svobodová** či manželka tehdejšího ministra zahraničí a pozdějšího prezidenta republiky **Hana Benešová**. Dalšími členy byli vedoucí pracovníci ministerstva, opatě klášterů, vrchní rabín, ředitelé bank, pražský městský fyzik, aj. Blízkými spolupracovníky od počátku byla např. spisovatelka **Marie Majerová** a **MUDr. Ivan Hálek**.

Začátky byly velmi skromné a úřadovalo se v pokojíku dr. Alice Masarykové až do doby než ministerstvo sociální péče uvolnilo pro ČSČK několik místností v Clannerově paláci v Karmelitenské ulici v Praze. Místní spolky ČSČK rostly jako houby po dešti - na konci roku 1919 jich působilo na území Čech a Moravy již 253.

Stanovy ČSČK schválilo ministerstvo vnitra ČSR dne 23. 6. 1919. Na žádost ČSČK ještě v roce 1919 přistoupila Československá republika k Ženevské a Haagské konvenci. Dne 1. prosince 1919 uznal ČSČK Mezinárodní výbor Červeného kříže v Ženevě, dne 11. ledna 1920 byl ČSČK přijat za člena Ligy společností ČK a ČP (dnešní Mezinárodní federace ČK a ČP), rovněž sídlící v Ženevě.

75. NAROZENINY MUDR. JURAJE SZÁNTÓ

Dne 17. prosince 2003 oslavil své významné životní jubileum dlouholetý aktivní člen a funkcionář ČSČK a ČČK **MUDr. Juraj Szántó**. Mezi řadou

gratulantů pochopitelně nemohlo chybět vedení Úřadu ČČK ani redakce Novin Červeného kříže, jejichž je Jura dlouholetým spolupracovníkem. Ředitel Úřadu ČČK **JUDr. Jiří Procházka** mu při této příležitosti předal **Pamětní medaili k 10. výročí ČČK**.

Společně jsme pak v předvánočním čase za vzpomínali na jeho zubařské začátky na Sloven-

sku, na léta strávená v redakci Zdravotnických novin i na oddělení zdravotní výchovy při KÚNZ Středočeského kraje, na období, kdy pracoval v komisích ČÚV a FV ČSČK nebo vykonával funkci předsedy OS ČČK Praha 2.

Ptáte se jestli dnes spokojeně odpočívá se založenými rukama? Říká, že odpočívá. Jenom je předsedou Společnosti MUDr. Ivana Hála, místopředsedou Společnosti PhDr. Alice Masarykové (obě tyto společnosti zakládal), je předsedou redakční rady časopisu Zdraví a vedoucím redaktorem časopisu Kazuistiky v diabetologii. Jeho zdravotnické a historické články dodnes můžete nacházet v řadě novin a časopisů. Napadne vás jedině - kéž bychom v jeho věku byli my takto duševně a fyzicky čilí.

Takže, milý Juro, do dalších let ti přeje hodně pohody, hodně zdraví a hodně nových tvůrčích nápadů. *Redakce Novin ČČK*

Na kožní oddělení se vítí muž s kyticí a volá: „Už tu byla?“ - „Kdo?“ nechápe sestřička. - „Taková nádherná ženská. Mám tu s ní schůzku!“ - „Tady? Nespletl jste si to?“ - „Určitě ne. Jasně říkala - sejdem se na kožním!“

MÍSTA SPOJENÁ S ČERVENÝM KŘÍŽEM

BENEŠOVA VILA V SEZIMOVĚ ÚSTÍ

Je spojena s významnou částí života **čestné předsedkyně Československého červeného kříže paní Hany Benešové**, manželky druhého československého prezidenta - Edvarda Beneše.

Vilu na rozlehlém pozemku v jihočeském Sezimově Ústí nedaleko Tábora si nechali manželé Benešovi postavit podle návrhu architekta Kropáčka v roce 1930 (tehdy byl Edvard Beneš ještě ministrem zahraničních věcí). V těsném sousedství si své vily postavili také pracovníci ministerstva zahraničních věcí Zdeněk Fierlinger (pozdější předseda vlády) a L. Strimpl. Vnitřní zařízení vily obstarala většinou Hana Benešová.

Do Sezimova Ústí jezdili manželé Benešovi především odpočívat - pěstovali zde květiny, starali se o zahradu, hráli tenis, lyžovali.

Druhý československý prezident Edvard Beneš zde trávil v roce 1948 poslední měsíce svého života a zde také zemřel. Paní Hana Benešová naposledy v Sezimově Ústí navštívila v roce 1974, krátce před svou smrtí. Oba manželé si přáli být na své zahradě v milovaném Sezimově Ústí pohřbeni. Proto byla pod kazatelnou, na níž kázal Mistr Jan Hus, navržena architektem Janákem hrobka, na níž je umístěna busta Edvarda Beneše od sochaře Karla Dvořáka. Vila dnes slouží jako rekreační zařízení zaměstnanců Úřadu vlády ČR a je v ní zřízen Památník Edvarda Beneše, který je veřejnosti přístupný ve výročních dnech narození a úmrtí bývalého prezidenta a o státních svátcích.

ÚSPĚŠNÁ PŘEHLÍDKA 150 MLADÝCH „VODNÍČKŮ“

Dne 22. listopadu 2003 se konalo již **V. Mistrovství republiky žactva a dorostu VZS ČČK ve vodním záchranářství**. Tato soutěž se konala na bazénu v Hradci Králové. Organizačním zajištěním soutěže byla pověřena **MS VZS ČČK Pastviny** pod vedením **Jana Sundermanna**, která se tohoto úkolu zhostila na výbornou.

Zúčastnilo se 150 mladých „vodníčků“ ze 14 MS VZS ČČK z Čech a Moravy. Protože vítězů, vzhledem k 5 kategoriím s 5 disciplinami v soutěži družstev a 2 disciplinami v soutěži jednotlivců, bylo mnoho, nebudeme je zde vyjmenovávat. Musíme ale konstatovat, že elán a nadšení dětí a mládeže VZS ČČK byly nezapomenutelným zážitkem nejen pro všechny dospělé, kteří se soutěže zúčastnili jako doprovod, ale zejména pro přítomné hosty.

Mistrovství republiky navštívil z pověření ministryně zdravotnictví MUDr. Součkové **Ing. Jaroslav Hora**, ředitel odboru bezpečnosti a krizového řízení MZ ČR. Přivezl velké překvapení pro všechny a to v podobě putovního poháru ministryně zdravotnictví pro nejlepší MS VZS ČČK (sečítala se nejlepší umístění ve všech kategoriích) a spoustu hodnotných cen pro všechny vítěze v jednotlivých kategoriích. Tento krásný putovní pohár získala **MS VZS ČČK Moravské Budějovice** pod vedením **Zdeňka Prokopa**.

NAŠE POŠTOVNÍ ZNÁMKY S TEMATIKOU ČK

BOJ PROTI MALÁRII - 1962

Uvedené dvě známky, z nichž na jedné je také znak Červeného kříže, byly vydány v roce **1962** v rámci celosvětové akce - boje proti malárii. Akci vyhlásila Světová zdravotnická organizace, ale podílely se na ní také významně Liga společností ČK a ČP a jednotlivé národní společnosti ČK a ČP.

Obě známky navrhl **J. Šváb**, grafické provedení je od **J. Mráčka**. Na obou je uveden znak akce Světové zdravotnické organizace v boji proti malárii a příležitostný text. Známky byly vydány ve dvou barevných provedeních - černo-karmínovočervená v hodnotě 0,60 Kč, modro-oranžovožlutá v hodnotě 3,- Kč.

Malárie je infekční parazitární onemocnění způsobované prvokem Plasmodium. Část životního cyklu prodělává prvok v těle samičky komára rodu Anopheles, která jej kousnutím přenáší na člověka. Vyskytuje se v tropických a subtropických oblastech Afriky, Asie, Střední a Jižní

Ameriky. Podle odhadů Světové zdravotnické organizace ve světě ještě i dnes každoročně onemocní malárií kolem 300 milionů lidí, z nichž více než jeden milion na následky nemoci umírá. Dokonce i v Evropě se každým rokem vyskytne kolem 10.000 případů malárie, z nichž je nejméně 100 smrtelných. V posledních letech se také množí případy tzv. letištní malárie, kdy se infikovaný komár dostane do nemalaričké oblasti v kabině letadla nebo v zavazadle cestujícího (výskyty v blízkosti velkých letišť ve Francii, Belgii, Švýcarsku a Velké Británii).

I TAK SE DÁ PROPAGOVAT ČERVENÝ KŘÍŽ

Na přelomu kalendářního roku se vždy v naší redakční poště objevují malé kalendáříky, které v rámci své propagace vydávají některé Oblastní spolky ČČK. Tento, který reprodukuje, patří mezi zdařilé a vydal jej pro rok 2004 **OS ČČK České Budějovice**. Na čelní stěně propaguje potřebnost výuky první pomoci sloganem - „**Znalost první pomoci zachrání zdraví i život!**“

Pomozte nám pomáhat

Fond humanity ČČK

číslo konta

10030-7334-011/0100

Komerční banka Praha 1

Dále se, jako již tradičně, soutěže zúčastnil **MUDr. Barták**, senátor za Královéhradecký kraj. Po skončení závodů čekal na všechny závodníky volný vstup do Aquaparku a pak již cesta do jejich domovů.

Toto mistrovství republiky opět ukázalo, že i přes všechny potíže, se kterými se Vodní záchranná služba ČČK potýká, nám vyrůstají dobří nástupci, a že o budoucnost této organizace, pokud jde o její členskou základnu, nemusíme mít starosti.

Jana Kargerová, generální sekretář VZS ČČK